

בתי כנסת זתפילה ישראלית

אוצרת התערוכה: ד"ר תמר אלמוג

תערוכה זו מציגה צילומים מתוך פרויקט מחקר ותייעוד של בתי כנסת אורתודוקסים בישראל. הפרויקט הניב תובנות מעניינות על קהילות בחברה הישראלית ועל אופני ביטוי של רוחניות יהודית בימינו.

התערוכה, שמלווה את הכנס הישראלי השלישי לחקר רוחניות עכשווית, מציגה טעימות מסדרה של צילומים שנעשו בשנה האחרונה.

אוסף הצילומים המלא, שגדל מדי שבוע, מפורסם באתר אנשים ישראל - המדריך לחברה הישראלית www.peopleil.org

מטרות המחקר וממצאיו עד כה יוצגו במושב הכנס שכותרתו יהדות ישראלית היום.

יום שלישי 15.03.2011, ט' אדר ב' תשע"א

מושב יהדות ישראלית היום, מצפור עופר - מגדל אשכול, קומה 30, 10:45 - 12:30

בתי כנסת וזתפילה ישראלית

אתר אנשים ישראל – המדריך לחברה הישראלית www.peopleil.org הוא פרויקט של מחקר, תיעוד ולימוד החברה הישראלית. הפרויקט פועל במסגרת קתדרת אונסק"ו למחקר ולימוד של שונות תרבותית באמצעות האינטרנט באוניברסיטת חיפה, ובחסות מוסד שמואל נאמן למחקר מדיניות לאומית בטכניון.

אנו פועלים מתוך אמונה שבאמצעות אספקת מידע עדכני, עשיר, מגוון ואמין, לצד ניתוחים ופרשנות מקיפה של תופעות שונות, נוכל לתרום להכרה מעמיקה של מגזרים שונים בישראל, לגיבוש מדיניות ציבורית אפקטיבית, להפחית את הדעות הקדומות והסטריאוטיפים בציבור הישראלי, לעודד סובלנות כלפי האחר והשונה ולתת יתר לגיטימציה לעושר שבשונות.

מדי שבוע נוספים לאתר מאמרים וצילומים רבים חדשים. האתר, שעיצובו חדשני וידידותי, פתוח לקהל הרחב וזוכה לביקורים של אלפי גולשים מדי שבוע. תיעוד בתי הכנסת והמתפללים הוא יוזמה של אנשים ישראל ונעשה באמצעות ראיונות וצילומי שטח. מדובר במעין מסע אתנוגרפי לקהילות-תפילה מגוונות, שבו נחשפות ומודגמות גם תופעות חברתיות מרתקות.

אנשים ישראל

בתי כנסת וזתפילה ישראלית

צוות המחקר והתיעוד של בתי הכנסת: פרופי עוז אלמוג, מהחוג ללימודי א"י באוניברסיטת חיפה; ד"ר תמר אלמוג מהחוג ללמידה הוראה והדרכה באוניברסיטת חיפה; מוטי רייך, מנהל אתר איגוד בתי הכנסת שע"י ארגון איילת השחר; אליהו קובין, צלם מוביל בעיתונות החרדית; אליעזר היום, בעל טור באתר Ynet יהדות ומחבר ספרי הגות יהודית.

בתי כנסת וזתפילה ישראלית

במדינת ישראל יש למעלה מ-15,000 בתי כנסת. המגוון רחב מאד ומתבטא במיקום, ברקע להקמה, במבנה החיצוני והפנימי, בפונקציות הנלוות, בסוג הקהילה ואופי המתפללים, הגבאים והרבנים, ובמרכיבים רבים נוספים.

בית הכנסת הוא הרבה יותר ממקום תפילה ותפקודיו רבים, גלויים וסמויים - בין השאר בתחום העזרה הסוציאלית והסעד הנפשי, החומרי והמשפחתי. בית הכנסת הוא למעשה מרכז קהילתי חשוב, המהווה עוגן של זהות וחלון ראויה של השתייכות - לשכונה, ליישוב, לעדה, לקהילה ולעם ישראל. לכן הוא מטופח בהשקעה משותפת בלתי פוסקת, כמעין מקדש-מעט מקומי, ומשמש במה פופולארית לעריכת טקסי מעבר גם לאנשים שאינם דתיים. במקרים רבים הוא מהווה לקהילה מה שהסלון בדירת המגורים מהווה למשפחה.

לעתים בית הכנסת הוא השריד האחרון לקהילות אתניות שנמצאות בתהליך של היעלמות. ההתכנסות לתפילה, דרשה, לימוד, חגיגות ושמחות, היא גם מעין תזכורת לרקע ההיסטורי ולמכנה המשותף התרבותי.

לאדם המתפלל בית הכנסת מייצר מפגש חברתי יומיומי, לצד מרחב אינטימי מוגן, שמאפשר ביטוי ופורקן רגשי, אתנחתא רוחנית יומית ושמירה על משמעת עצמית. בתי כנסת רבים מהווים גם מרכזי לימוד (בתי מדרש) בעלי מאפיינים מענייניים ומרגשים.

סיפורו של בית הכנסת הוא במקרים רבים מראה סוציולוגית של תקופה ו/או מרחב גיאוגרפי וחברתי. אין זה מקרה אפוא, שפרויקט התיעוד שלנו חושף תהליכי פיצול ומיזוג המתרחשים היום בחברה הישראלית.

